



KVALITETSVURDERING AF

INDUSTRIMUSEET FREDERIKS VÆRK

2012

INDHOLDSFORTEGNELSE

INTRODUKTION TIL KULTURSTYRELSENS KVALITETSVURDERING.....	2
INDUSTRIMUSEET FREDERIKS VÆRK.....	4
Nøgletal for museet i 2011:.....	4
KULTURSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING.....	5
KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER	5
Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse.....	5
Organisation.....	6
Ressourcegrundlag	8
Forskning.....	9
Formidling.....	11
Indsamling.....	14
Registrering.....	15
Bevaring.....	15
Den faste kulturarv.....	17
Museets fremtid	18
KVALITETSVURDERINGSBESØGET PÅ INDUSTRIMUSEET FREDERIKS VÆRK.....	19
FORSKNINGSEVALUERING AF INDUSTRIMUSEET FREDERIKS VÆRK, NYERE TID.....	20

INTRODUKTION TIL KULTURSTYRELSENS KVALITETSVURDERING

Kvalitetsvurderinger er en del af Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste ti år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer sig om udredningen om bevaring af kulturarven fra 2003 (bevaringsplanen), udredning om museernes formidling fra 2006 (formidlingsplanen), forskningsstrategien for Kulturministeriets område fra 2008, digitalisering af kulturarven fra 2008, den internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed fra 2010, den national undersøgelse af museernes brugere, Kulturministeriets anbefalinger for god ledelse af selvejende kulturinstitutioner fra 2011 og Kulturministeriets digitaliseringsstrategi fra 2012.

Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Kulturstyrelsens hjemmeside: www.kulturstyrelsen.dk Museer/museumsdrift/kvalitetsvurderinger.

Kvalitetsvurderingen indeholder Kulturstyrelsens anbefalinger til museet samt en beskrivelse og vurdering af de forhold, der danner baggrund for anbefalingerne. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, regnskab, årsberetning og arbejdsplan samt museets indberetning til Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". Desuden indgår kvalitetsvurderingsmødet på museet med deltagelse fra museets bestyrelse og hovedtilskudsydere, der ofte er museets hjemkommune.

Museets forskning vurderes på baggrund af en faglig evaluering foretaget af det relevante faglige råd under Kulturstyrelsen.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Kulturstyrelsens vurdering og anbefalinger samles i en rapport, der bilagt forskningsevalueringen sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Kulturstyrelsens anbefalinger. Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

1 år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.

INDUSTRIMUSEET FREDERIKS VÆRK

Industrimuseet Frederiks Værk er et statsanerkendt kulturhistorisk museum med ansvar for nyere tids kulturhistorie i Halsnæs Kommune. Museet er kommunalt ejet.

Industrimuseet Frederiks Værk blev etableret i 2004 efter en omorganisering af det statsanerkendte Frederiksværkegnens Museum, der blev oprettet i 1932 og statsanerkendt i 1943

I Frederiksværk har museet følgende besøgssteder: Krudtværket, Trækulsbrønderiet, Svovl- og Salpetermagasinet, Arsenalet, Projektilmagasinet og Palæet. Arsenalet og Projektilmagasinet er midlertidigt indrettet til administration og mødelokaler, Palæet er under ombygning.

I Hundested har museet besøgsstedet Knud Rasmussens Hus med et stort tilliggende naturområde.

Museet driver desuden byarkivet i Frederiksværk. Arkivet understøtter museets faglige arbejde, men arkivalierne er ikke en del af museets samling, og er dermed ikke omfattet af museumslovens bestemmelser. Driften af arkivet indgår derfor ikke i nærværende kvalitetsvurdering.

Halsnæs Kommune er museets hovedtilskudsyder.

Nøgletal for museet i 2011

- Museet havde 16.778 brugere
- Museets samlede omsætning var på 4,9 mio. kr.
- Museet rådede over 5,5 årsværk, heraf 3 videnskabelige
- Museets samling var på 4.900 genstande.

KULTURSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING

Det er Kulturstyrelsens samlede vurdering, at museets opgavevaretagelse er tilfredsstillende, men der består en række udfordringer, både hvad angår varetagelsen af det samlede ansvarsområde, forskningen, formidlingen af samlingen og dele af bevaringsarbejdet.

Industrimuseet Frederiks Værk arbejder målrettet med at udvikle og konsolidere den samlede virksomhed. Museet er som følge af kommunalreformen blevet udvidet de seneste år gennem fusion med det ikke statsanerkendte Knud Rasmussens Museum i Hundested. Udvidelse af Industrimuseets ansvarsområde med polarforskeren Knud Rasmussens liv og virke har været en faglig og organisatorisk udfordring, som museet har taget på sig, og aktivt arbejder for at løfte. På trods af to store vandskader og en brand er museet nået langt på området samlingsvaretagelse og i synliggørelsen af industrimiljøerne i Frederiksværk by lokalt og nationalt og i et vist omfang ud over landets grænser.

Museets arbejde og udvikling understøttes af et meget tæt samarbejde med Halsnæs Kommune både om museets drift, den fysiske planlægning i kommunen og udviklingen af kommunens kulturpolitik.

KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

Arbejdsgrundlag

Industrimuseet Frederiks Værks geografiske ansvarsområde er nyere tids kulturhistorie i Halsnæs Kommune. Af museets vedtægter fremgår det, at museet har særligt fokus på fabriks- og industrivirksomhed samt på polarforskeren Knud Rasmussens liv og virke nationalt og internationalt.

Det arkæologiske ansvar i Halsnæs Kommune varetages af Folkemuseet i Hillerød. Ansvaret for dele af den maritime kulturhistorie i Halsnæs Kommune varetages af Holbo Herreds Kulturhistoriske Centre i henhold til indgået skriftlig aftale.

Museet formulerer sin mission således: At gøre Halsnæs Kommune til et kulturelt fyrtårn i Nordsjælland samt at bidrage til at gøre Halsnæs Kommune kendt for sin enestående industrikultur nationalt og internationalt.

Det er museets vision at udvikle en moderne fremadrettet virksomhed med fokus på Frederiksværks enestående industrihistorie. Museet vil nytænke museumsbegrebet og nedbryde de traditionelle grænser mellem udstillinger, formidling og magasiner. Ambitionen er bl.a. at udvikle et ”museum uden mure” ved en konsekvent inddragelse af byrummet og kulturlandskabet i formidlingen.

Museet beskriver i den lovpligtige 4-årige arbejdsplan, hvordan missionen og visionen skal udmøntes. Planen indeholder status og strategi for museets fem museumsfaglige områder: Forskning, indsamling, registrering, formidling og bevaring.

Det fremgår af den lovpligtige arbejdsplan, at museet i planperiode 2011-2014 vil forske og formidle indenfor de to fokusområder: Industrikulturen i Frederiksværk og Knud Rasmussens liv og virke. Med hovedvægten på industrihistorien. Det fremgår af museets interne arbejdsplan for perioden 2011-2016, at museets forskning og formidling fortsat forventes at finde sted indenfor industrihistorien i Frederiksværk by og Knud Rasmussens liv og virke. Fokusområderne perspektiveres og sættes i en national og international kontekst.

Forskning og formidling i andre aspekter af nyere tids kulturhistorie i Halsnæs Kommune indgår ikke i museets forsknings- og formidlingsprogram. Fokusområderne synes således ikke at blive sat ind i en lokal eller regional kulturhistorisk kontekst.

Der synes at være en uoverensstemmelse mellem museets vedtægtsbestemte ansvarsområde om nyere tids kulturhistorie i Halsnæs Kommune og museets faktiske virke. Dette er nærmere belyst under afsnittene om forskning og formidling.

Organisation

Industrimuseet Frederiks Værk er en videreførelse af det foreningsejede Frederiksværkegnens Museum, der blev oprettet i 1932, men gik konkurs i 2003. Museet overgik herefter til kommunalt eje. Det blev omorganiseret og fik af Kulturarvsstyrelsen tildelt det aktuelle ansvarsområde.

I forlængelse af kommunalreformen i 2007, hvor Frederiksværk og Hundested Kommuner blev lagt sammen, blev det ikke-statsanerkendte Knud Rasmussens Museum i Hundested fusioneret med Industrimuseet Frederiks Værk. Som følge heraf fik museet udvidet sit vedtægtsbestemte ansvarsområde med Hundested Kommune og et særligt fokus på Knud Rasmussens liv og virke nationalt og internationalt.

I dag fremstår museet som en virksomhed i to adskilte afdelinger med begrænset indbyrdes sammenhæng. De to afdelinger belyser meget forskellige emneområder, uden egentlige synergieffekter heraf. Det er en udfordring i forhold til museets personalemæssige ressourcer.

Der er ikke tilknyttet egentlige museumsforeninger til Industrimuseet Frederiks Værk, men museet samarbejder med Frederiksværkegnens Historiske forening og med Hundested Lokalhistoriske forening og Arkiv, både som skribent i foreningernes blade og som medvirkende ved foreningens arrangementer. Desuden har de lokalhistoriske foreninger på skift et medlem i museets bestyrelse.

Ledelse

I henhold til overenskomst mellem Industrimuseet Frederiks Værk og Halsnæs Kommune blev det i 2008 besluttet at ændre sammensætningen af museets bestyrelse for at sikre repræsentation af relevante professionelle kompetencer i bestyrelsen i forhold til museets drift og udvikling. Museets bestyrelse udpeges på den baggrund i dag af Halsnæs Byråd efter indstilling fra det til enhver tid relevante fagudvalg. Aktuelt har bestyrelsen ni medlemmer - to kvinder og syv mænd. Museet oplyser, at syv af besty-

relsens ni medlemmer er udpeget på baggrund af særlige professionelle kompetence. Bestyrelsen er i den aktuelle kommunale valgperiode sammensat således:

Halsnæs Byråd har to medlemmer. Statens Arkiver ét medlem, lokalhistoriske foreninger ét medlem. Selskabet til bevaring af industrimiljøer i Danmark ét medlem, Danmarks Tekniske Museum ét medlem, Naturstyrelsen ét medlem, Frederiksværk Gymnasium ét medlem. Desuden vælger museets personale ét medlem til bestyrelsen.

Det er museets vurdering, at der ikke opnås fuldt udbytte af den professionelle bestyrelse grundet det overordnede kommunale ejerskab. Derfor pågår der løbende drøftelse mellem museet og kommunen om den mest hensigtsmæssige/fordelagtige ejerform (kommunal/selvejende) samt om kriterierne for bestyrelsens sammensætning.

Kulturministeriet har i 2011 udsendt publikationen ”God ledelse i selvejende kulturinstitutioner” med en række anbefalinger. Baggrunden for anbefalingerne er stigende krav til ledelsen af kulturinstitutioner. Anbefalingerne skal styrke bestyrelser og direktioner i forhold til at løfte de ledelsesmæssige opgaver og det ansvar, som loven og bekendtgørelsen pålægger dem samt understøtte, at tilskudsmodtagere løser offentligt finansierede opgaver professionelt, kompetent og effektivt. Kulturministeriets mål med anbefalingerne er, at kulturinstitutionernes ledelse sætter sig ind i anbefalingerne og tager dem i anvendelse med de nødvendige tilpasninger til institutionens forhold.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har et afgrænset fagligt fokus inden for sit ansvarsområde
- at museet har et strategisk grundlag for sin virksomhed i form af mission og vision, der bl.a. omfatter en ambitiøs målsætning om nytænkning af museumsbegrebet
- at museet har en nedskrevet strategi for museets fem museumsfaglige områder
- at museet har fokus på national og international perspektivering af sine fokusområder
- at museets bestyrelse rummer relevante og professionelle kompetencer i forhold til museets drift og udvikling

Det er tilfredsstillende:

- at museet har indgået formaliseret aftale med et andet statsanerkendt museum om varetagelse af dele af ansvarsområdet, som museet ikke selv løfter

Det er ikke helt tilfredsstillende

- at museet ikke har en strategi for den samlede virksomhed, hvor de faglige målsætninger sættes i relation til museets ressourcer

Kulturstyrelsen anbefaler

- at museet udarbejder en strategi for den samlede virksomhed med afsæt i museets mission og vision. Strategien bør – udover museets strategier for de fem museumsfaglige opgaver – også omfatte

beskrivelse af prioriteringen i de organisatoriske og ressourcemæssige forhold mv. således, at de faglige målsætninger sættes i relation til museets rammer, vilkår og ressourcer

- at museets bestyrelse fortsat følger Kulturministeriets anbefalinger om god ledelse, herunder løbende vurderer sin sammensætning, og hvilke kompetencer den skal råde over for bedst muligt at kunne understøtte en professionel og kvalitativ drift og udvikling af museet

Ressourcegrundlag

Økonomi

Museets samlede omsætning i 2011 var på 4,9 mio. kr.

Omsætningen var baseret på:

Tilskud fra kommunen	3,4 mio. kr.
Tilskud fra staten	0,9 mio. kr.
Ikke-offentlige tilskud	0,1 mio. kr.
Egen indtjening	0,5 mio. kr.

Museet har ingen egenkapital. Museet er kommunalt og kan p.t. ikke overføre overskud/underskud fra år til år.

Museets økonomiske ressourcegrundlag på 4,9 mio. kr. skal ses i sammenhæng med, at kommunen – udover et væsentligt driftstilskud – tillige friholder museet fra visse bygningsmæssige udgifter, herunder husleje og vedligehold, samt forestår en række administrative opgaver for museet, herunder bl.a. lønadministration og regnskabsføring.

Personale

I 2011 rådede museet over ca. 5,5 årsværk. Heraf var tre fastansatte videnskabelige årsværk, godt et årsværk blev udført af ansatte i fleksjobs, et halvt årsværk blev udført af en ansat med løntilskud, trekvart årsværk blev tilsammen ydet af ti museumsværter. Desuden havde museet to borgere i virksomhedspraktik i tilsammen tre måneder. Museet opgiver antallet af årsværk udført af frivillige til nul.

Personalesammensætningen afspejler, at museet – på trods af begrænsede personalemæssige ressourcer – prioriterer fastansættelse af videnskabeligt personale.

Bygninger

Industrimuseet Frederiks Værk råder over et større antal bygninger og bygningskomplekser ejet af Halsnæs Kommune: Palæet (under restaurering), Knud Rasmussens Hus, Arsenalet, Projektilmagasinet, Trækulsbrønderiet, Svovl- og Salpeterladen samt en magasinbygning. Kommunen har ansvaret for bygningernes vedligehold, og stiller dem vederlagsfrit til rådighed for museet. Kommunen forestår tillige restaureringsprojektet af Palæet.

Herudover råder museet over Krudtværkets 14 bygninger, der er ejet af Naturstyrelsen, men lejet af Halsnæs Kommune. Halsnæs Kommune har vedligeholdelsesforpligtelsen i forhold til bygningerne, mens Naturstyrelsen har ansvaret for vedligeholdelse og pleje af udenomsarealerne. Den Kgl. Bygningsinspektør har ansvaret for udarbejdelse af bevarings- og vedligeholdelsesplan. Krudtværket er udpeget som nationalt industriminde, men det samlede kompleks fremstår ikke velholdt. En formaliseret arbejdsdeling mellem de ansvarlige er under udarbejdelse. Museet oplever, at de involverede parter venter på hinanden, men forventer en afklaring i 2013, der vil indebære, at hele Krudtværks-komplekset inklusiv kanalen overgår til Halsnæs Kommunes ejerskab.

I 2011 udgjorde museets udgifter til bygningsdrift 12 % af museets samlede budget.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har stor opbakning fra Halsnæs Kommune i form af væsentligt driftstilskud, friholdelse for omkostninger forbundet med bygninger og udenomsarealer og ved, at en række administrative opgaver varetages af kommunen

Det er tilfredsstillende:

- at halvdelen af museets årsværk er fastansatte videnskabelige medarbejdere

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at en del af museets historiske bygninger, anlæg og udenomsarealer savner vedligehold og pleje

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet fastholder prioritering af fastansatte videnskabelige medarbejdere, der kan bidrage til at varetage de museumsfaglige opgaver og udvikle museet
- at museet i samarbejde med Halsnæs Kommune går i dialog med Naturstyrelsen og Den Kgl. Bygningsinspektør om iværksættelse af en bevarings- og plejeplan for det samlede Krudtværk-kompleks

Forskning

Museet er forpligtet til at forske i sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen.

Som led i kvalitetsvurderingen har museet indsendt sine forskningspublikationer for de seneste fire kalenderår, i alt seks publikationer, med henblik på en forskningsevaluering. Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie har evalueret museets forskning. (bilag 1)

Publikationerne indsendt til evaluering består af en monografi og en artikel om Holmens historie samt fire artikler om det historiske industrielle miljø i Frederiksværk. Tre af artiklerne er fra 2007 og falder

derfor uden for evalueringen. De resterende tre arbejder betegnes som forskning efter det almene forskningsbegreb.

Der er tale om en lille forskningsproduktion. Værket om Holmen vurderes hovedsagelig at ligge uden for museets ansvarsområde, der er nyere tids kulturhistorie i Halsnæs Kommune med særlig fokus på bl.a. fabriks- og industrivirksomhed. Der er ikke publiceret forskning indenfor den del af museets ansvarsområde, der vedrører Knud Rasmussens liv og virke. Det faglige råd efterlyser en egentlig forskningsprofil for museet, der for indeværende karakteriseres som nødlidende.

Museets forskning i fabriks- og industrihistoriske emner er - i et vist omfang - perspektiveret nationalt og internationalt. Derimod er emnerne endnu ikke forskningsmæssigt sat ind i en kulturhistorisk sammenhæng lokalt eller regionalt.

Museet har en nedskrevet strategi for sin forskning. Det fremgår, at museet vil løfte sin forskningsopgave i planperioden i partnerskaber med private- og offentlige interessenter, herunder med andre museer. Museet vil fastholde et stærkt fokus på forskningen i industrihistorien, dens historie, bygninger og miljøer, samt på Knud Rasmussen set gennem en både national og international optik.

Der er tale om en ambitiøs plan for museets forskning. Museets overvejelser og plan for at tilvejebringe ressourcer til forskning og publicering fremgår ikke af museets forskningsstrategi. Museet oplyser, at det fremgår af en byrådsbeslutning af 11. april 2011, at museet afsætter 100.000 kr. fra en arv til udgivelse af et bogværk om Frederiksværks historie.

Styrelsen konstaterer, at museet ikke har realiseret sin forskningsplan for 2012.

Museet indgår i relevante faglige netværk og samarbejder om sin forskning nationalt og internationalt. Det udestår at få afspejlet resultatet heraf i museets forskningsproduktion.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet bedriver forskning efter det almene forskningsbegreb
- at museet har en nedskrevet strategi for sin forskning
- at museet samarbejder med andre institutioner nationalt og internationalt om sin forskning

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets forskningsproduktion er beskednen
- at en del af museets forskningsproduktion har begrænset forbindelse til ansvarsområdet
- at den hidtidige forskningsproduktion kun dækker en begrænset del af ansvarsområdet, nemlig industrihistorien i Frederiksværk
- at museets forskning ikke sættes ind i en bredere kulturhistorisk sammenhæng lokalt eller regionalt
- at museets forskningsstrategi ikke indeholder overvejelser og plan i forhold til ressourcer og publicering

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke har publiceret forskning indenfor den del af ansvarsområdet, der vedrører Knud Rasmussens liv og virke - og at det først vil ske i 2016

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet supplerer sin forskningsstrategi med overvejelser og plan for tilvejebringelse af ressourcer samt for publicering. Strategien bør samlet set omfatte mål og plan for relevante forskningsaktiviteter inden for ansvarsområdet, tilvejebringelse af ressourcer, forskningssamarbejder, publicering, kompetenceudvikling mv.
- at museet i sin forskning sætter sine fokusområder ind i en bredere kulturhistorisk kontekst inden for ansvarsområdet

Formidling

Museet er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for offentligheden. Gennem formidling bringer museet sin viden i spil i forhold til brugerne og i det omgivende samfund.

Industrimuseet Frederiks Værk har en vision om at nytænke museumsbegrebet og nedbryde grænserne mellem udstillinger, formidling og magasiner. Ambitionen er et "museum uden mure", der konsekvent inddrager byrummet og kulturlandskabet i formidlingen. Museet har en strategi for sin formidling.

Formidlingen af fabriks- og industrimiljøerne i Frederiksværk by sker ved offentlighedens adgang til Krudtværket, ved omvisninger, byvandring, jævnlige særudstillinger, ved foredrag og andre formidlingsarrangementer samt ved udbygget skriftligt materiale i form af foldere og guides til brugerne.

Udstillingerne i Krudtværket - der har karakter af frilandsmuseum - er tilrettelagt for mere end 20 år siden, og teksterne er ikke opdaterede til et moderne publikum. Bevaringstilstanden af bygninger og genstande er dårlig, og det samlede kompleks fremstår generelt uformidlet. Der er ingen digital formidling eller brugerinddragende aktiviteter. Desuden er Krudtværket kun åbent for offentligheden i sommermånederne, i skoleferier og i forbindelse med lokale kulturevents. Der kan dog bestilles ekstraordinær fremvisning mod betaling.

Museets anden formidling er programsat i en aktivitetsfolder. Det fremgår heraf, at museet i 2012 har 25 arrangementer fra marts til oktober, heraf 17 omvisninger og byvandring i de tre sommermåneder.

På længere sigt har museet et ønske om at etablere åbne magasiner og arbejdende værksteder, der skal indgå i en revitalisering af hele Krudtværksområdet. Museet har ligeledes planer om, at benytte Arsenallet til skiftende udstillinger, når Palæet er restaureret og museets administration flyttet hertil.

Museets forskellige planer fremstår delvist ufinansieret og uden konkret tidsperspektiv.

Formidlingen af museets andet fokusområde, Knud Rasmussens liv og virke, foregår med udgangspunkt i polarforskerens arbejdshus i Hundested, der er beliggende på kystklinten øst for byen. Knud Rasmussens Hus har været lukket i hele 2012 på grund af brand, og er under restaurering. Genstande og andet inventar er nedtaget og under konservering, og museet har ikke taget endelig stilling til nyopstillingen. Derfor kan museets formidling på dette område, ikke bedømmes ud fra et besøg på stedet. Museet benytter restaureringen af Knud Rasmussens Hus til at bringe huset tilbage til sit oprindelige udtryk og indretning. Museet har planer om nytænkning af den samlede formidling i samarbejde med Nationalmuseet i Danmark og Grønland. Desuden har Halsnæs Kommune planer om opførelsen af et nyt museum for Knud Rasmussen på havnen i Hundested..

Med en formidling der har fokus på de bevarede industrimiljøer i Frederiksværk, har museet ikke siden 2009 prioriteret at have genstandsbaserede basisudstillinger ud over fabriksinventaret i Krudtværket. Som besøgende er det derfor ikke muligt, at få et indblik i de mange forskellige industriprodukter, der er udgået fra Frederiksværk gennem 250 år. Aktuelt bevirker prioriteringen, at samlingens ca. 4.900 genstande henligger på magasin uden at være aktiveret i formidlingen. Prioriteringen bevirker tillige, at museet ikke får sat sine fokusområder formidlingsmæssigt ind i en bredere kulturhistorisk kontekst lokalt og regionalt.

Museet oplyser, at en basisudstilling i Arsenalet blev nedtaget efter bygningskade i 2009, og planlægges nyopstillet, når Palæet er restaureret. P.t. foreligger der ikke en termin for denne udstillings åbning.

Museets samlede aktuelle formidling synes derfor ikke at få udfoldet ansvarsområdets fulde potentiale.

På museets hjemmeside findes de væsentligste informationer om museet, herunder praktiske oplysninger for de besøgende, aktivitetskalender og andre aktuelle tilbud. Sitet formidler desuden viden om fortrinsvis Frederiksværks historie, museets samlinger og tidligere udstillinger. Adgangen til 6.000 fotos med søgbare oplysninger fra Byarkivet formidler lokalhistorien med et perspektiv, der rækker ud over industrihistorien. Adgangen til billed databasen om De Forenede Jernstøberier rækker ud over Frederiksværk og perspektiverer den lokale historie. Fra hjemmesiden er der desuden links til museets profil på Facebook og til Flickr, hvor museet har uploadet 11.000 af sine billeder - for en dels vedkommende uden oplysninger om motiverne.

Museets hjemmeside findes både i en dansk og en engelsk version. Desuden kan brugerne få hjemmesiden læst højt via www.adgangforalle.dk.

Museet samarbejder med andre museer og institutioner nationalt og internationalt, og indgår i relevante faglige netværk om udvikling af sin formidling. Det udestår at få omsat det fulde udbytte heraf i museets konkrete formidlingsvirksomhed.

Undervisning

Museet er i gang med udviklingen af et undervisningskoncept sammen med Københavns Museum. Arbejdstitlen er ”Industrikultur for Børn og Unge”, som er støttet af Kulturstyrelsens formidlingspuljer.

Museet har skriftlige samarbejdsaftaler med den lokale skolesektor. Museet har et undervisningstilbud vedrørende industrikultur tilgængeligt på E-museum.

På museets hjemmeside er der en kort introduktion til den industrielle kulturarv i Frederiksværk til brug for undervisere og elever. Der er desuden en samling links til en række relevante museer og andre institutioner i ind- og udland, der beskæftiger sig med industrikultur i historisk perspektiv.

I 2011 var 2.765 skolesøgende under 18 år på undervisningsbesøg på museet. Fordelingen var således: 18 børnehaveklasser, 51 grundskoleklasser, 10 gymnasieklasser og 12 klasser fra produktionsskoler.

Besøgstal og brugere

I 2011 havde museet 16.778 besøgende på museet eller ved museets annoncerede offentlige arrangementer. Der var 11.689 unikke besøg på hjemmesiden.

Det fremgår af Den Nationale Brugerundersøgelse fra 2011, at museets brugere samlet set vurderede museumsoplevelsen lidt lavere end den gennemsnitlige vurdering af de statsanerkendte kulturhistoriske museer. Museet scorer lavere end gennemsnittet på udstillinger, egnethed for børn, muligheden for at deltage aktivt og på museets arrangementer.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har en nedskrevet formidlingsstrategi
- at museet via hjemmesiden formidler kulturhistorie i ansvarsområdet i et bredt perspektiv
- at museet samarbejder med andre museer og institutioner nationalt og internationalt, og indgår i relevante faglige netværk om udvikling af sin formidling
- at museet har undervisningstilbud til børn og unge, der er tilpasset trinmål og læreplaner, og som benyttes i betydeligt omfang

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke får aktiveret sin genstandssamling i formidlingen
- at museet kun via hjemmesiden formidler kulturhistorie i ansvarsområdet, der rækker ud over industrihistorien
- at museet alene er tilgængeligt for offentligheden i sommerhalvåret
- at museets brugere vurderer museumsoplevelsen til under gennemsnittet for landets kulturhistoriske museer
- at museets forskellige udstillings- og formidlingsplaner fremstår delvist ufinansierede og uden konkret tidsperspektiv

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet reviderer sin formidlingsstrategi for at få potentialet yderligere udfoldet. Med afsæt i bl.a. resultaterne fra den nationale brugerundersøgelse bør strategien omfatte overvejelser og plan for

formidlingens differentiering i forhold til brug af forskellige formidlingsformer og i forhold til forskellige brugergrupper. Hertil kommer finansiering og tidsperspektiv i forhold til realisering af planer og mål. Endelig bør museet i sin strategi overveje, hvorledes fokusområderne formidlingsmæssigt kan sættes ind i en bredere kulturhistorisk kontekst inden for ansvarsområdet

Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde.

Museets samling omfatter ca. 4.900 genstande, der stort set alle er fra nyere tid.

I 2011 indsamlede museet 7 genstande - alle som led i museet forskning. Museet har skriftlige retningslinjer for modtagelse af genstande, og anfører en museumsfaglig begrundelse for hver accession. Museet har en indsamlingspolitik, der sikrer, at museet fører en aktiv men restriktiv indsamlingspraksis.

Som følge af museets omorganisering i 2004 og ændrede ansvarsområde har museet siden 2006 systematisk og kritisk gennemgået sine samlinger. Det har givet anledning til en række udskillelser af genstande til andre statsanerkendte museer og til ni ansøgninger til Kulturstyrelsen om tilladelse kassation af genstande. Alle museets ansøgninger om tilladelse til udskillelse er blevet imødekommet af Kulturstyrelsen. Museets samling dækker i dag fortrinsvis fokusområderne, men afspejler også nyere tids kulturhistorie i Halsnæs Kommune i et bredere kulturhistorisk perspektiv.

I 2011 udskilte museet 263 genstande fra samlingen på grund af deres ringe forsknings- og formidlingsmæssige værdi i forhold til ansvarsområdet.

Museet har ved sit systematiske og fagligt funderede samlingsarbejde dannet skole for andre museers kritiske kuratering af deres genstandssamlinger.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har en nedskrevet politik for sin indsamling, der sikrer, at museet fører en aktiv og restriktiv indsamlingspraksis
- at museet ved sit aktive og reflekterede samlingsarbejde har været til inspiration, og har dannet skole for andre museers kuratering af deres genstandssamlinger

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet fortsætter sin gode indsamlingspraksis med afsæt i museets forskning i ansvarsområdet

Registrering

Museet er forpligtet til at registrere og indberette sin samling til de centrale kulturarvsregistre: Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark (KID). Registreringen skal ske efter fastlagte standarder, der muliggør udveksling af data nationalt og internationalt.

Af museets samling på ca. 4.900 genstande er 98 % registreret og indberettet til Museernes Samlinger. I 2011 har museet indberettet 2.138 genstande.

Museet følger ikke sin handlingsplan for indberetning til Museernes Samlinger. Museet havde frist for indberetning af samlingen med udgangen af 2009. Efterslæbet skyldes, at museet har fundet det nødvendigt – som led i samlingsgennemgangen – at gennemgå samtlige registreringer med henblik på kvalificering. I en lang række tilfælde er der enten sket omregistrering eller supplerende registrering. Museet har foretaget et meget grundigt, men ressourcekrævende arbejde. Museet forventer at afslutte registrerings- og indberetningsarbejdet i 2013.

Museet har nedskrevne retningslinjer for registreringen, der blandt andet sikrer, at de museumsfaglige begrundelser for accessionen indgår i registreringen.

Museet råder over personale med nødvendige registreringskompetencer.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har arbejdet grundigt og systematisk med sit registreringsarbejde, og at 98 % af museets samling er registreret og indberettet til Museernes Samlinger
- at museet har nedskrevne retningslinjer for sin registrering
- at museets registreringsmedarbejdere har nødvendige kompetencer til at varetage opgaven

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet prioriterer at afsætte nødvendige ressourcer til at færdiggøre registrerings- og indberetningsefterslæbet hurtigst muligt.

Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består af såvel en præventiv som en udbedrende indsats i forhold til samlingens betydning lokalt og nationalt samt forsknings- og formidlingsmæssig værdi. Bevaring omfatter i almindelighed museets magasiner, sikring, opsyn og konservering af samlingerne.

Industrimuseet Frederiks Værk har en mindre del af sin samling udstillet i Krudtværkets bygninger, overvejende maskiner til krudtproduktion. Størstedelen af samlingen opbevares på magasinet i Ølsted eller er midlertidigt overført til konserveringsværksted som følge af branden i Knud Rasmussens Hus i 2011.

Om samlingens bevaringstilstand har museet i 2011 indberettet, at 80 % er i formidlingseget tilstand, 15 % er i stabiliseret tilstand, 4 % er behandlingskrævende mens 1 % er i svært skadet tilstand.

Bevaringsforholdene på museets besøgsadresser og magasiner er beskrevet i en rapport fra 2012 fra Bevaringscenter Øst i Køge, som museet har aftale med om konserveringsfagligt opsyn og udbedrende bevaring. Det fremgår af Bevaringscentrets rapport, at museets magasiner generelt ikke er velegnede til opbevaring af samlingen, men at museet under de givne forhold har gjort en stor indsats for at forbedre forholdene. Hovedmagasinet i Ølsted er således på mange måder eksemplarisk indrettet, men bygningen i sig selv sikrer ikke tilstrækkeligt mod indtrængende vand og støv. Desuden mangler magasinet klimastyring og alarmer til varsling af brand og vandskader.

Hvad angår forholdene på museets besøgssteder bemærker rapporten, at Krudtværket generelt er misligholdt og trænger til pleje. Hertil kommer behov for konserveringsfaglig behandling af det industrielle inventar og genstande. Rapporten peger desuden på problemstillinger i forhold til lys, klima og sikringsforhold.

Knud Rasmussens Hus er under restaurering, og udstillingerne er midlertidigt nedtaget som følge af brand i 2011. Rapporten peger på problemstillinger vedr. lys og klima. Museet tager højde for dette i restaureringen. Der er bl.a. igangsat arbejder med henblik på en stabilisering af indeklimaet.

Museet har i en årrække systematisk og målrettet arbejdet med bevaringen. Således er antallet af magasiner reduceret fra 8 til 1. Uegnede magasinlokalteter er fraflyttet og afviklet. Indsatsen har endvidere omfattet en kritisk gennemgang af genstandssamlingerne set i forhold til ansvarsområdet og genstandenes betydning. Gennemgangen af samlingerne har gjort det muligt at målrette bevaringsressourcerne på de resterende dele af samlingerne.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet ved en systematisk og vedholdende indsats har gennemført en kritisk gennemgang af sin samling med henblik på en fokusering af bevaringsindsatsen

Det er tilfredsstillende:

- at 95 % af museets genstandssamling er i en god eller stabiliseret bevaringstilstand

Det er ikke tilfredsstillende:

- at Krudtværket med inventar og genstande, der udgør en så væsentlig del af museets ansvarsområde, er bevaringsmæssigt nødlidende

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet udarbejder en prioriteret bevaringsplan, for såvel den præventive som den udbedrende bevaringsindsats. Planen bør indbefatte Krudtværket og bør være ledsaget af en tidsplan og en plan for finansieringen
- at museet, med afsæt i rapporten fra Bevaringscenter Øst, går i dialog med Halsnæs Kommune og med Naturstyrelsen om plejen af Krudtværkets udendørsarealer

Den faste kulturarv

De statsanerkendte kulturhistoriske museer skal gennem samarbejde med plan- og fredningsmyndighederne arbejde for, at væsentlige bevaringsværdier sikres for eftertiden.

Industrimuseet Frederiks Værk varetager inden for sit ansvarsområde opgaver i henhold til museumslovens kapitel 8 inden for nyere tids kulturhistorie.

Museet bidrager, i tæt samarbejde med Halsnæs Kommune, med at udpege, undersøge, dokumentere og sikre bevaringsværdier i Halsnæs Kommune, som led i kommunens fysiske planlægning. Det er styrelsens indtryk, at dette samarbejde har medvirket til at kvalificere kommunens udpegninger betydeligt.

Museet har i 2011 bidraget til én lokalplan, og har i samme periode behandlet 120 bygge- og anlægssager. Museet har gjort indsigelser/bemærkninger i bygge- og anlægssager i to tilfælde, og i et tilfælde har myndigheden fulgt museets indsigelser. Museet har et tæt og formaliseret samarbejde med kommunen om den fysiske planlægning.

Frederiksværk blev i 2007 udnævnt til et af 25 nationale industriminder. Samarbejdet med kommunen om den industrielle kulturarv bidrog afgørende til, at Halsnæs Kommune året efter blev udnævnt til Kulturarvskommune af RealDania og Kulturarvsstyrelsen. Desuden er Frederiksværk med sine kongelige grundlæggere med i planerne for nationalparken ”Kongernes Nordsjælland”.

Kulturarvskommuneprojektet har bidraget til at sætte retning for museets og kommunens samarbejde om industrisamfundets kulturarv. Samarbejdet reflekteres både i kommuneplanen og i bevarende lokalplaner, ligesom der er udpeget en række bevaringsværdige bygninger og kulturmiljøer, som desuden formidles af museet gennem byvandring og foldere.

Museet oplyser, det har lagt stor vægt på at formidle men også at inddrage lokalbefolkningen i arbejdet med at indsamle viden om den industrielle kulturarv. Dette har – efter museets vurdering – medført et betydeligt lokalt engagement og bevidsthed om stedets kulturarv.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har et velfungerende og tæt samarbejde med kommunen og med udbytte bidrager til kommunens plan- og udviklingsarbejde

- at museet med sin indsats har bidraget væsentligt til en øget lokal bevidsthed om den industrielle kulturarv i Frederiksværk

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet fastholder og fortsat udvikler sin rolle som aktør i den kommunale planlægning og udvikling

Museets fremtid

Industrimuseet Frederiks Værk følger udviklingen på museumsområdet. Aktuelt har hverken museets bestyrelse eller Halsnæs Kommune planer om, at museet skal fusionere med andre museer. Museet indgår i den udredningsproces, der har til hensigt at afsøge muligheder og perspektiver for et udbygget samarbejde med de øvrige kulturhistoriske museer i det nordsjællandske område.

KVALITETSVURDERINGSBESØGET PÅ INDUSTRIMUSEET FREDERIKS VÆRK

Besøget på Industrimuseet Frederiks Værk fandt sted den 1. oktober 2012

Fra museet deltog:

- Formand for museets bestyrelse og for Halsnæs Kommunes Kulturudvalg, Helle V. Lunderød
- Næstformand Nis B. Maybom (Statens Arkiver)
- Museumsleder Frank Allan Rasmussen
- Museumsinspektør Marie Bach
- Museumsinspektør Søren la Cour Jensen
- Skole- og Kulturchef i Halsnæs Kommune, Claus Herbert

Fra Kulturstyrelsen:

- Chefkonsulent Kathrine Lehmann
- Konsulent Berit Fruelund Kjærside
- Konsulent Hans-Henrik Landert

På kvalitetsvurderingsbesøget blev følgende steder besigtiget:

- Krudtværket i Frederiksværk
- Knud Rasmussens Hus i Hundested
- Projektmagasinet i Frederiksværk
- Museumsmagasinet i Ølsted

Bilag 1

FORSKNINGSEVALUERING AF INDUSTRIMUSEET FREDERIKS VÆRK, NYERE TID

Vurderingen er foretaget af museumsdirektør, cand.mag. Louise Karlskov Skyggebjerg, Arbejdemuseet, og museumsinspektør, seniorforsker, ph.d. Mikkel Venborg Pedersen, Nationalmuseet.

Til vurderingen er indleveret 6 titler for årene 2007-2011:

1. Rasmussen, Frank Allan: Industriens bygninger i Frederiksværk, i: *Fabrik & Bolig. Det industrielle miljø i Danmark 2007*, s. 61-80.
2. Jensen, Søren la Cour: Det franske Kanonværk – om industriel arkæologi og Frederiksværks grundlæggelse, i: *Fabrik & Bolig. Det industrielle miljø i Danmark 2008*, s. 2-18.
3. Narring Skou, Tenna, Frank Allan Rasmussen & Malte Juelsborg Karsten: Elektrostålværket i Frederiksværk – revitalisering af en genbrugsindustri, i: *Fabrik & Bolig. Det industrielle miljø i Danmark 2008*, s. 19-42.
4. Rasmussen, Frank Allan: Frederiksværk. 250 års levende industrimiljø, i: Gads Forlag: *Industri, Industri. 25 stk. dansk kulturarv*, s. 38-45. København 2007.
5. Rasmussen, Frank Allan: Holmen. Flådens by i byen, i: Gads Forlag: *Industri, Industri. 25 stk. dansk kulturarv*, s. 22-29. København 2007.
6. Rasmussen, Frank Allan: *Holmen. Fra flåde til folk*. København 2009.

Karakteristik

Kulturarvsstyrelsens forskningsevalueringer dækker ”de sidste fire år”, hvorfor kun publikationer fra 2008-2011 kan medtages. Numrene 1, 4 og 5 falder således uden for denne vurdering. Numrene 4 og 5 må dertil karakteriseres som formidling, og kan derfor ikke vurderes i henhold til det almene forskningsbegreb. Dette betyder ikke nødvendigvis, at der ikke er et godt fagligt niveau i disse numre.

Vurderingen dækker således numrene 2, 3 og 6. De består af to artikler i tidsskriftet *Fabrik & Bolig* samt en monografi.

Artiklerne i Fabrik og Bolig (2) og (3).

Vedrørende (2) og (3) er der tale om artikler i tidsskriftet *Fabrik & Bolig*, der har en faglig kompetent redaktion, hvoraf Frank Allan Rasmussen, der er medforfatter på den ene artikel, er den ene. Der er ikke tvivl om redaktionens niveau, men om der finder en egentlig fagfællebedømmelse af artikler sted, oplyses ikke i tidsskriftet. Det optræder ikke for nuværende på autoritetslisterne over tidsskrifter, som indgår i den bibliometriske forskningsindikator.

Søren la Cour Jensens artikel Det franske kanonværk (2) vedrører dels Frederiksværks ældre historie, dels det fremvoksende felt ’industriel arkæologi’, der ses i sammenhæng med værkets ældre historie. Artiklen

forbinder således en konkret case med en metodisk overvejelse, og lader sig styre af dette formål. Artiklen er annoteret, velskrevet, velillustreret og kan betegnes som forskning.

Tenna Norring Skou m.fl.'s artikel Elektrostålværket i Frederiksværk (3) bygger på et feltarbejde, bevilget gennem Kulturarvsstyrelsens hastesum. Undersøgelsen er forestået af cand.mag. Tenna Norring Skou, assisteret af stud.mag. Malte Juelsborg Karsten. Museumsleder Frank Allan Rasmussen har fungeret som 'sparingspartner'. Artiklen er tilsyneladende forfattet af Skou og Rasmussen (jf. note 1 i artiklen), selv om Karsten også angives som forfatter. Hasteundersøgelsen bestod dels af et feltarbejde, dels historiske studier, og artiklen fremlægger resultaterne. Artiklen er annoteret, gennemillustreret og velskrevet. Den kan betegnes som forskning.

Monografien Holmen (6)

Frank Allan Rasmussens monografi Holmen. Fra flåde til folk (6) udkom i 2009 på Gyldendals forlag. Den former sig som en kronologisk fremadskridende beretning om Holmens historie, til dels styret af bygningsmassen, men ikke udelukkende. Hvert kapitel indledes med en klar beskrivelse af kapitlets formål og under titlen Holmen i 300 år samles op. Bogen er udstyret med register, ordforklaring, kort og litteraturangivelser, men ikke egentlige annoteringer. Det er dog tydeligt bogen igennem, at der er en fagkyndig styring af stoffet, som for øvrigt fremstår smukt formidlet, i pænt udstyr og med mange, velvalgte illustrationer. Bogen kan karakteriseres som forskning.

Konklusion og anbefaling

Kulturstyrelsens forskningsevalueringer dækker "de sidste fire år", hvorfor kun publikationer fra 2008-2011 kan medtages. Numrene 1, 4 og 5 falder således udenfor denne vurdering. Numrene 4 og 5 må dertil karakteriseres som formidling, og kan derfor ikke vurderes i henhold til det almene forskningsbegreb.

Vi vurderer, at der er tale om en lille forskningsproduktion, der endda for hovedpartens vedkommende er publiceret i tidsskriftet Fabrik & Bolig, hvor museumslederen selv er redaktør. Den ene artikel (3) synes kun delvist at kunne tilskrives museets faste stab, mens den flotte monografi (6) emnemæssigt ligger et stykke fra det i vedtægterne definerede ansvarsområde, som angives til i Halsnæs Kommune at være "nyere tid, med følgende specialer: Fabriks- og industrivirksomhed ... samt Knud Rasmussens liv". Det kan dertil undre, at monografiens stof ikke tillige er søgt publiceret i tungere forskningssammenhæng.

Der synes at være bevågenhed om et bredt spektrum af emner med en lang kronologisk fordeling i museets ansvarsområde, hvis vi undtagelsesvist inddrager numrene 1,4 og 5 i vurderingen, men denne bevågenhed er altså kun sjældent mundet ud i en mere ambitiøs forskningsindsats. Den del af museets ansvarsområde, der vedrører Knud Rasmussen, er der slet ikke publiceret forskning indenfor.

På den baggrund anbefaler vi, at museet udarbejder strategier, der vil kunne sikre museets medarbejdere mulighed for deltagelse i forskningsprojekter og mulighed for en større, decideret forskningsrettet publicering, hvilket ville kunne munde ud i en egentlig forskningsprofil på museet i fremtiden. Denne synes for indeværende at være nødlidende.